

1. We All Ask, "Who Am I?"

1. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכות השחר ושאר ברכות סימן נג סעיף טז

מי שאינו ש"צ קבוע צריך לסרב מעט קודם שירד לפני התיבה, ולא יותר מדאי, אלא פעם ראשונה מסרב וכשיאמרו לו פעם שניה, מכין עצמו כמו שרוצה לעמוד, ובפעם שלישית יעמוד. ואם האומר לו שירד הוא אדם גדול, אינו מסרב לו כלל.

2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לד עמוד א

גמרא. תנו רבנן: העובר לפני התיבה - צריך לסרב, ואם אינו מסרב - דומה לתבשיל שאין בו מלח, ואם מסרב יותר מדאי - דומה לתבשיל שהקדיחתו מלח. כיצד הוא עושה - פעם ראשונה יסרב, שניה מהבהב, שלישית - פושט את רגליו ויורד. תנו רבנן: שלשה רובן קשה ומיעוטן יפה, ואלו הן: שאור, ומלח, וסרבנות.

3. שפת אמת במדבר פרשת קרח שנה תרנב

בפסוק ברית מלח עולם. דאיתא בגמ' העובר לפני התיבה כו' ואהרן הכהן שבחר בו הקדוש ברוך הוא עשה השירות כדין כמ"ש במד' כשמסח אותו מרע"ה נדעזעזע כו'... כמ"ש קרב אל המזבח למה את בוש לכך נבחרת. וקרח שביקש מעצמו הכהונה ולא הי' לו חלק בסרבנות א"א להיות כהן עובד כדכ' לא תעלה במעלות על מזבחי כמ"ש שם במדרש שלא יפסיע פסיעות גסות... ומשה רבינו ע"ה איתא שסירב יותר מדאי בסנה ולכן ניטל ממנו הכהונה כמ"ש חז"ל בפסוק אהרן אחיך הלוי שהי' ראוי להיות לוי ואתה כהן כו'.

4. שמות (פרשת שמות) פרק ג

(י) ועתה לכה ואשלחך אל-פרעה והוצא את-עמי בני-ישראל ממצרים: (יא) ויאמר משה אל-האלהים מי אנכי כי אלה אל-פרעה וכי אוציא את-בני ישראל ממצרים: (יב) ויאמר לך ה' אלהיך עמך וזה-לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את-העם ממצרים תעבדון את-האלהים על הקר הזה:

שמות (פרשת שמות) פרק ד

(י) ויאמר משה אל-יקוק ב'י אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל-עבדך כי כבד-פה וכבד לשון אנכי: (יא) ויאמר יקוק אליו מי שם פה לאדם או מי-ישום אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי יקוק: (יב) ועתה לך ואנכי אהיה עמ-פ'יך והוריתיך אשר תדבר:

(יג) ויאמר ב'י אדני שלח-נא ביד-תשלח: (יד) וי-סראף יקוק במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי-דבר ידבר הוא וגם הנה-הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבך:

5. רשב"ם שמות (פרשת שמות) פרק ג פסוק יא

(יא) ויאמר משה מי אנכי - מי שרוצה לעמוד על עיקר פשוטו של מקראות הללו ישכיל בפירושי זה, כי הראשונים ממני לא הבינו בו כלל כלל. משה השיב על שני דברים שאמר לו הק' ללכת אל פרעה וגם להוציא את בני ישראל על ידי מצות פרעה... וכי אוציא את בני ישראל ממצרים - כלומר ואפילו ראוי אני ליכנס לפני פרעה שוטה אני לשאר דברים, איזה דבר המתקבל לפרעה אומר לו? וכי שוטה הוא פרעה לשמוע לי לשלוח עם רב שהם עבדיו חפשים מארצו? ואיזה דבר המתקבל אומר לו שעל ידי אותו הדיבור אוציאם ממצרים ברשות פרעה? והק' השיב לו על ראשון ראשון ואמר כי אהיה עמך ואתן חנך בעיני המלך ותלך אל פרעה ולא תירא. ומה שאת ירא לפני פרעה, וזה לך האות כי אנכי שלחתיך. הלא אתה רואה בתבערת הסנה כי שלוחו של הק' אני וזה האות לך הוא להיות בטוח שאהיה עמך.

6. מלבי"ם שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק י-יא

(י) ויאמר משה לא איש דברים אנכי. הנביא שהוא שליח אל העם ללמדם ולהנהיגם צריך שיהיה בעל לשון ודובר צחות בענין שיכנסו דבריו באזני העם, כמ"ש ה' אלהים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר, וירמיהו אמר הנה לא ידעתי דבר, וע"ז טען אחר שתוצאה לשלוח אותי אל העם ללמדם ולהוכיחם היה ראוי שאהיה איש דברים ודובר צחות, ובזה בא בג' טענות: א] אם אני הנבחר מאתך לשליחות הזה היה ראוי שאהיה איש דברים ובעל לשון מתולדה כמ"ש (ישעיה מח) ה' מבטן קראני וכו' וישם פי כחרב חדה, ואני לא איש דברים אנכי מתולדה...

וכבר כתב הר"ן שמה שמשה היה כבד פה וכבד לשון הי' מפעולת ה' והשגחתו, וזה כדי שידעו כולם שמה שהצליח בשליחותו אל פרעה ואל ישראל לא היה ע"י שהיה בעל לשון ומשך לב מלך ושרים ולב בני עמו בכח דבורו וצחות לשונו, כי כשהיה כבד פה ובכ"ז חלו מפניו מלך ושרים ידעו כי יד ה' עשתה זאת לא תחבולה אנושית וחלקת לשון ופתוי שפתים.

7. ס' בית יעקב פ' שמות אות לט

ואמר אאמו"ר זצלה"ה מי אנכי היינו ששאל לו על יסודא דגרמי אם זה הוא עיקר חלקו ושורשו, ויש לו שייכות בהוצאה ואיזה כח נתן בו השי"ת שעי"ז יוכל להוציאם. כי ליכנס לנצוח צריכים לידע אם זה הוא עיקר חלקו המיוחד לו ואז צריך האדם למסור נפשו על זה כמו דניאל שמסר נפשו על התפלה מחמת שזה חלקו ושורשו. וידע שעיקר הגזירה הוא רק נגדו מח' שחלקו הוא התפלה שיתפלל להשי"ת ג' פעמים ביום, לכן מסר נפשו על זה. כי לגמור נצוח בעוה"ז הוא דבר קטן, ורק שידע שיגמור על עוה"ב שהוא חלקו...

2. Finding Our Own Straw

1. שמות (פרשת שמות) פרק ה פסוק ו - ז

(ו) וַיֵּצֵא פָּרְעֹה בַיּוֹם הַהוּא אֶת־הַנֹּגְשִׁים בָּעַם וְאֶת־שֹׁטְרֵי לֶאמֹר: (ז) לֹא תִסְפְּוּן לַתֵּת תִּבְּן לָעַם לִלְבֵּן הַלְּבָנִים כְּתִמּוֹל שְׁלֶשֶׁם הֵם יִלְכוּ וְקִשְׁשׁוּ לָהֶם תִּבְּן: (ח) וְאֶת־מִתְלַנֵּת הַלְּבָנִים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים תִּמּוֹל שְׁלֶשֶׁם תִּשְׁיִמוּ עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרַעוּ מִמֶּנּוּ כִּי־נִרְפִים הֵם עַל־כֵּן הֵם צָעֲקִים לֵאמֹר נִלְכָה נִזְבַּחַה לְאֱלֹהֵינוּ: (ט) תִּכְבֹּד הָעֶבֶדָה עַל־הַנֹּשִׂים וַיַּעֲשׂוּ־בָהּ וְאֶל־יִשְׁעוֹ בְּדַבְרֵי־שֹׁקֵר: (י) וַיֵּצְאוּ נֹגְשֵׁי הָעַם וְשֹׁטְרֵי וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר פָּרְעֹה אֵינֶנִּי נֹתֵן לָכֶם תִּבְּן: (יא) אַתֶּם לֹכוּ קָחוּ לָכֶם תִּבְּן מֵאֲשֶׁר תִּמְצְאוּ כִּי אֵין נִגְרַע מֵעֲבַדְתְּכֶם דָּבָר: (יב) וַיִּפֹּץ הָעַם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לִקְשֹׁשׁ קֹשׁ לַתִּבְּן: (יג) וְהַנֹּגְשִׁים אֲצִים לֵאמֹר כָּלוּ מַעֲשֵׂיכֶם דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כֹּאֲשֶׁר בְּהַיּוֹת הַתִּבְּן: (יד) וַיִּזְכּוּ שֹׁטְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂמוּ עֲלֵהֶם נֹגְשֵׁי פָּרְעֹה לֵאמֹר מִדּוּעַ לֹא כָלִיתֶם חֻקְכֶם לִלְבֵּן כְּתִמּוֹל שְׁלֶשֶׁם גַּם־תִּמּוֹל גַּם־הַיּוֹם: (טו) וַיִּבְאוּ שֹׁטְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְעֲקוּ אֶל־פָּרְעֹה לֵאמֹר לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹּה לַעֲבָדֶיךָ: (טז) תִּבְּן אֵין נֹתֵן לַעֲבָדֶיךָ וְלִבְנֵים אֲמָרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהִנֵּה עֲבָדֶיךָ מִכִּים וְחֻטָּאת עִמָּךְ: (יז) וַיֹּאמֶר נִרְפִים אַתֶּם נִרְפִים עַל־כֵּן אַתֶּם אֲמָרִים נִלְכָה נִזְבַּחַה לִיקָקוּ:

2. רש"י שמות (פרשת שמות) פרק ה פסוק ח

כי נרפים - מן העבודה הם, לכך לבם פונה אל הבטלה וצועקים לאמר נלכה וגו':

3. בכור שור שמות (פרשת שמות) פרק ה פסוק ח

(ח) נרפים: רפה עליהם המלאכה, וחושבים איך יבטלוה לגמרי, שאם הייתה העבודה כבידה עליהם, לא היו שמים לב על הדברים הללו.

Many clay products require the addition of other materials to add strength and durability. In the case of bricks in Old Testament Egypt – river clay is usually composed of very fine particles and so would dry slowly – adding straw would "open up" the clay, allowing it to dry more readily in the sun. In addition to aiding in drying, the linear nature of straw adds stability to the clay brick in much the same way that rebar or wire mesh reinforce modern day concrete. Bricks made without straw would break and crumble easily.¹

4. של"ה פרשת שמות דרך חיים תוכחת מוסר

לג. 'נרפים אתם נרפים על כן [אתם] אומרים [נלכה] נזבחה לה' (שמות ה, ז). מכאן הוצאתי רמז מוסר בעבודת השם יתברך, לאותן שמקשרין את עצמם בלימודים ובתפלתם וביתר מצות, ליתן קנס כך וכך אם לא יעשה כך וכך, שטוב יותר שיעשה הלימוד או המצוה מליתן קנס. וזהו שאמר 'נרפים אתם נרפים', ואתם רוצים לתקן ליתן עבור זה לזבוח לה', אין חפץ ה' בזבח או בכיוצא בו שהוא הקנס, רק ללמוד וללמד ולשמור ולעשות ולקיים ולעבוד את ה' באמת ובתמים.

5. דברים (פרשת ואתחנן) פרק ד פסוק לא

כִּי אֵל רַחוּם יִקְרָא אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם:

6. דברים (פרשת וילך) פרק לא פסוק ו

חִזְקוּ וְאַמְצוּ אֶל־תִּירְאוֹ וְאֶל־תַּעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי יִקְרָא אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֵלֶךְ עִמָּךְ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יַעֲזָבֶךָ:

7. דברים (פרשת וילך) פרק לא פסוק ח

וַיִּקְרָא הוּא הַהֵלֶךְ לִפְנֵיךָ הוּא יְהִי עִמָּךְ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יַעֲזָבֶךָ לֹא תִירָא וְלֹא תַחַת:

8. רש"י דברים (פרשת ואתחנן) פרק ד פסוק לא

(לא) לא ירפך - מלהחזיק בך בידיו. ולשון לא ירפך לשון לא יפעיל הוא, לא יתן לך רפיון, לא יפריש אותך מאצלו.

9. שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק כד - כו

(כד) וַיְהִי בְּדֶרֶךְ בְּמִלּוֹן וַיִּפְגְּשׁוּהוּ יִקְוֹק וַיִּבְקֹשׁ הַמִּיתוֹ: (כה) וַתִּלְקַח צַפְרָה צֹר וַתִּכְרַת אֶת־עַרְלַת בְּנֵהּ וַתִּגַּע לְרַגְלָיו וַתֹּאמֶר כִּי חֲתַן־דָּמִים אַתָּה לִי: (כו) וַיִּרְף מִמֶּנּוּ אִז אָמְרָה חֲתַן דָּמִים לְמוֹלֵת:

10. רשב"ם שמות (פרשת שמות) פרק ד פסוק כד

(כד) ויפגשהו י"י - המלאך. כי היה מתעצל בהליכתו ומוליך אשתו ובניו:

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Bricks_without_straw